

**Юрій Тютюнник**

к. е. н., доцент,

Полтавська державна аграрна академія,

м. Полтава

## **ОСОБЛИВОСТІ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ВІДПОВІДНО ДО НП(С)БО 1**

Основною причиною неплатоспроможності підприємств є низька забезпеченість високоліквідними активами, тобто грошовими коштами. Стійкий фінансовий стан суб'єктів господарювання можливий за умови ефективного контролю за рухом грошових коштів. Головна мета аналізу грошових потоків полягає в оцінюванні здатності підприємства генерувати грошові кошти визначеного розміру та в установленні строки, що необхідні для здійснення запланованих витрат.

Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (НП(С)БО 1), затверджене наказом Міністерством фінансів України № 73 від 7.02.2013 р. визначає: мету фінансової звітності; склад та елементи фінансової звітності; якісні характеристики фінансової звітності; принципи підготовки фінансової звітності; вимоги до розкриття інформації у фінансовій звітності [1]. За НП(С)БО 1 фінансова звітність – бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період.

Серед форм фінансової звітності важливе значення у ретроспективному і прогностичному аналізі фінансового стану підприємств має інформація форми № 3 (З-н) «Звіт про рух грошових коштів». Звіт про рух грошових коштів – звіт, який відображає надходження і вибуття грошових коштів протягом звітного періоду у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Метою складання звіту про рух грошових коштів є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни,

що відбулися у грошових коштах підприємства та їх еквівалентах за звітний період.

Відповідно до НП(С)БО 1 рух грошових коштів – надходження і вибуття грошей та їхніх еквівалентів. Таким чином, грошові потоки – це сукупність розподілених у часі надходжень і витрачань грошей, які генеруються господарською діяльністю підприємства.

Рух грошових коштів підприємства відображається у формі № 3 «Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)» або формі № 3-н «Звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)». Отже, під час складання фінансової звітності підприємства, починаючи з 2013 р., можуть обрати спосіб складання звіту про рух грошових коштів за прямим (форма № 3) або непрямим (форма № 3-н) методом із застосуванням відповідної форми звіту.

Підприємства можуть додавати статті із збереженням їх назви і коду рядка з переліку додаткових статей фінансової звітності, наведених у додатку 3 до НП(С)БО 1 [1], у разі якщо стаття відповідає таким критеріям: інформація є суттєвою (тобто її відсутність може вплинути на рішення користувачів фінансової звітності); оцінка статті може бути достовірно визначена. Ця особливість складання форм фінансової звітності зумовлює необхідність врахування можливої наявності інформації за додатковими статтями у методиках аналізу фінансового стану підприємств.

Звіт про рух грошових коштів має вертикальну форму, складається з трьох розділів, містить інформацію за звітний період та аналогічний період попереднього року щодо сум надходжень і видатків грошових коштів підприємства у результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.

З 2013 р. відповідно до НП(С)БО 1 у формі № 3 (3-н) «Звіт про рух грошових коштів» рух грошових коштів у результаті операційної діяльності визначається з використанням прямого або непрямого методів, а рух грошових коштів у результаті інвестиційної та фінансової діяльності – прямого методу.

За прямого методу грошовий потік розраховується як різниця між надходженням грошових коштів і витратами, пов'язаними з їх витрачанням.

Отже, прямий метод спрямований на одержання даних, що характеризують як валовий, так і чистий потік грошей підприємства. Перевагою прямого методу є те, що він дає змогу оцінити загальні суми надходження і витрачання грошових коштів підприємства, виявити статті, що формують найбільший рух грошей у розрізі видів діяльності. Інформація, отримана за застосування прямого методу, використовується для прогнозування грошових потоків.

Непрямий метод визначення руху грошових коштів у результаті операційної діяльності базується на основному положенні бухгалтерського обліку, що активи мають дорівнювати сумі зобов'язань і власного капіталу (складовою якого є прибуток), і полягає в коригуванні прибутку (збитку) від звичайної діяльності до оподаткування на величини змін активів, зобов'язань та інших балансових рахунків. Перевагою непрямого методу є те, що він дає можливість пов'язати отриманий фінансовий результат і зміни грошових коштів.

Аналіз руху коштів передбачає розрахунок сум їх надходжень і витрачань у розрізі окремих видів діяльності, визначення загального залишку коштів на підприємстві, порівняння даних звітного періоду з попереднім, встановлення причин зміни надходжень і витрачань.

Отже, інформація про рух грошових коштів за видами діяльності підприємства дає можливість оцінити: з яких джерел надійшли кошти; які напрями їх використання; здатність підприємства розрахуватися за поточними зобов'язаннями; необхідність залучення додаткових фінансових ресурсів; обсяг майбутніх надходжень грошових коштів і рівень перспективної платоспроможності.

### Література

1. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України № 73 від 07 лют. 2013 р. (із змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>.